نویسنده: سیدعظیم حسینی بخش : تجارت داخلی وخارجی تاریخ : ۲۰۲۴/۰۴/۲۴

معلومات دربارهٔ پیشه وری
در قاموس کبیرافغانستان
قسمت اول

پیشه وری و صنایع دستی درطول قرنها از فعالیت های مهم مردمان این مرز وبوم بوده ودر رشدوانکشاف اقتصادی، معرفی و توسعه فرهنگ کشور نقش مهمی ایفا نموده ومینماید.افغانستان نظر به موقعیت جغرافیایی خود پرورشگاه تمدن هابوده، واز سه هزارسال قبل ازمیلاد آبیاری و زراعت پیشرفته داشت و دارای شهرهای بزرگ و پرنفوس بود، دو هزار سال قبل از میلاد صنایع دستی، مسکوکات، طب، نجوم، نساجی، فلزکاری، در این کشور وجود داشت که نمایندگی از سطح بلند پیشه‌وری زمان را مینمود. درعصر احمد شاه بابا خواجه قاسم، شاه نظر و حسن خان از توپ سازان و آهنگران بزرگ زمان خویش بودند توپ های زمزمه خصم افگن، زیزنگ، زلزله از آثار صنایع دستی آنها بوده، اعلحضرت تیمور شاه محله و بازار آهنگران را در حصه دروازه لاهوری در جوار شاهی کابل معین کرد و برای پاینده محمدخان صافی و زیردستان او زمین بخشید تا برای خود منازل و دکاکین اعمار نمایند. پسران استاد پاینده محمدخان صافی هر یک علی خان و محمدامین خان که نواسه تره بازمحمد خان صافی بودند و صنعت اسلحه سازی را از نیاکان خویش آموخته بودند دستگاه اسلحه سازی را در جنگ افغان و انگلیس از روی احتیاط از حصه دروازه لاهوری شهر کابل که در معرض هجوم متجاوزین قرار داشت به علاقه ده سبز انتقال داده بعد از انجام وقایع متذکره آن را دوباره به شهر کابل انتقال داده از جانب عبدالرحمن خان به رتبه نگرانی کارخانه اسلحه سازی مقرر گردید.بخاطر ارج گذاری به مقام والای پیشه‌ور محلاتی بنام پیشه وران نامـــگذاری شده بود وازآنها به احترام یاد می نمـودند که میتوان از کوچه های سنگتراشی، آهنگری، قلعه جوراب باف های شهرآرا، کلالی دهمزنگ، قلعه نجارها، کوچه شمعریزها، پوستین دوزان، سراجی، بوریابافی، چتگری، کوچه قنادی، مسگرها، تنور سازی، شالبافان و ده ها کوچه دیگر در شهر کابل نام گرفت. نامهای چتگری، مسگری و چرمگری در مزار شریف، عطار خانه در میمنه، چرمگرخانه در اندخوی زرگران، خرادان، چرمگران در شبرغان، قرآ کلالی، پوستین دوزان، مشهور به خواجه میرک، کارکردی قلعه نجارها، سلمانی‌ها، باغ آهنگران، قلعه زرگران زرگری باغ شیخ، چرمگری در ولسوالی استالف و ده ها نظیر آن در ولایات و ولسوالی کشور بجا مانده است.از زمانهای قدیم در میان پیشه‌وران و اهل حرفه میهن ما شخصیت‌هایی وجود داشت که در سیاست و مبارزات آزادی خواهی شرکت و شهرت داشته‌اند که میتوان از نامهای کاوه آهنگر این مبارز نامدار ضد استبداد و یعقوب لیث صفار و هزاران تن دیگر یادآوری نمود. لنگر خان کاکه در زمان جنگ دوم افغان و انگلیس در ساحه استالف برای مجاهدین وقت باروت تولید میکرد. شهباز خان چرمگر در جنگ افغان و انگلیس اشتراک داشت شمشیر آزادی را شخص امان الله خان به وی تفویض نمود. به نسبت حمایت پیشه وران از مبارزین آزادیخواه بعد از به قدرت رسیدن دوباره امیر دوست محمدخان شهر غزنی و بازار استالف آتش زده شد و به مخروبه مبدل گردیدند.پیشه‌وران نظر به مقام والایی که از ناحیه تولیدات خویش در جامعه پیدا کرده بودند در هر زمان مورد توجه شاهان ومسئولین بلندپایه دولت‌ها نیزقرارداشتند. درزمان امیرشیرعلی تولیدات کشاورزی و صنایع رشد نمود. ساختن توپ های بزرگ استحکام قلعه ماشین دار، تفنگ های سه صد و سه بورتفنگ بغل پردوازده تکه، پنج تکه، جاغه دار، دو میله، شکاری،

به صفحهٔ قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید
تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند

خنجر، کارد، چاقو، باروت، کارتوس پتاقی،توپ و تفنگ فیوزبرنجی و چوبی در کارخانه توپ ریزی و باروت سازی کابل ساخته میشد. در زمان عبدالرحمن خان و حبیب الله خان کارخانه چرمگری به سرپرستی یک تن انگلیسی ایجاد گردید. فابریکه متذکره بوت مورد ضرورت را برای اردوی افغانستان تهیه و به بازارهای کابل نیز عرضه مینمود. در سال ۱۹۱۳ کارخانه پشمینه بافی کابل به قوای پنجصد اسپ بخار بنیاد گذاشته شد به تولید آغاز و برای پنجاه هزار سرباز تکه دریشی تولید میکرد و به بازار نیز عرضه مینمود. برای نخستین بار در کارخانه حربی کابل باروت بی دود تولید شد اعمار ارگ ریاست جمهوری و ترمیم جاده ها روی دست گرفته شد. شاه امان الله که یک شخص ریفورم طلب بود بخاطر رشد و ترقی و عملی شدن ریفورم ها قوانین را تصویب نمود. در سال ۱۹۲۲ قانون تشویق صنایع به تصویب رسید، برای رشد تولیدات قانون تقاعد وضع گردید. در این دوره ملکیت خصوصی توسعه یافت. به نسبت لغو گمرکات متعدد داخلی روند گسترش سرمایه گذاری تسریع گردید. برای کارخانه های باروت سازی چرمگری، سمنت تولید گوگرد انرژی برق داده شد. کارخانه های ترمیم موتر، صابون سازی، عطریات، نختابی، پارچه بافی، نجاری، یخ سازی، پنبه، روغن کشی در ولایات کندهار، مزار شریف و هرات تأسیس گردید. امان الله خان نمایشگاه دایمی صنایع دستی را در شهر کابل ایجاد مواد و ماشین آلات مورد ضرورت تولیدات داخلی ازجمله صنایع پیشه وری راازپرداخت مالیات و محصولات گمرکی برای ده سال معاف نمود.بتدریج شاهراه نسبتا پیشرفته و پنجهزار و دوصد دستگاه موسسات صنایع کوچک و فابریکات بزرگ ایجاد گردید. سالانه ده ها هزار متر مربع قالین، گلیم، سترنجی، پخته، پوست قره قل، صنایع ظریفه، پوستین، زرگری، حکاکی، لباس، لباس های چرمی، دستکش، جوراب، جاکت، خامک دوزی، لباس های افغانی، دستکول، بکس های چرمی و غیره به کشورهای منطقه و جهان صادر میگردید بازارهای کوچه مرغ فروشی، چهارراهی جاده ولایت، بازار ولسوالی استالف به مراکز صنعت دستی شهرت پیدا کرده بودند روزانه صدها تن از جهانگردان که بنام توریست یاد میشدند از بازارهای متذکره لباس های مورد نیاز خویش را خریداری مینمودند. نقش محمدداود خان را در پیشرفت‌ها که زمانی منحیث صدراعظم وظیفه انجام میداد نباید فراموش کرد. ایجاد پارک صعنتی درساحه پلچرخی یک مثال آن میباشد. در زمان ریاست جمهوری محمدداود خان و حاکمیت ح. د. خ. ا و حزب وطن تصامیم عمده و حیات بخش برای حمایت از تولیدات داخلی اتخاذ گردید که از جمله میتوان ازتوزیع زمین وبرق، معافیت از مالیات محصولات مواد و ماشین آلات،جهت جلوگیری ازورود اجناس و موادی که در داخل کشور تولید و خواستهای هموطنان ما را مرفوع مینمود وهمچنان صادرات صنایع دستی به مارکیت های جهان یاد آوری نمود. تمام مؤسسات تولیدی، خدماتی، تجارتی از جمله کارخانه جنگلک، افغان ترکانی، نساجی ها، پشمینه بافی، شرکت تعاونی دوستی افغان، کارت فابریکه های تولید سمنت مواد خام را به قیمت مناسب در اختیار پیشه وران قرار میدادند روزانه، هزاران تن شکر برای قنادان، کلچه پزان، یک صد و بیست تن آرد و ده ها هزار لیتر تیل به قیمت دولتی، برای اتحادیه خبازان شهر کابل به قیمت دولتی توزیع میگردید.

به صفحهٔ قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید
تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند